

Bygggherren

– Hvilket ansvar har bygggherren når det kommer til sikkerhet på et arbeidssted?

Anita Wist

Februar/mars 2019

Anita Wist

- SHAKoordinator WSP Norge AS
 - Oktober 2014-dd
 - Nybygg og veianlegg
 - Nærhet til skoler/barnehager/3.part
 - Påbygg eksisterende bygg i drift
 - Rehabilitering
 - Jernbane
- HMSkoordinator Statens Vegvesen E6 Trondheim-Stjørdal
 - August 2009-september 2014
 - Vei- og bruanlegg, riving og nybygg
 - Nærhet til jernbane
 - Nærhet til flyplass
 - Nærhet til barneskoler/barnehager
 - Kvikkleire
 - Bynære strøk
 - Naturutfordringer (trekkfugler)
 - Jernbaneverket Jan - juli 2009
 - Skanska Norge 2004 - jan2009
 - Sommerjobb forskalingsnekker 2001-2004

Hvorfor kom ny BH forskrift i 2010

- EU direktiv
 - I 1988 ble det i EU-området registrert
 - 1413 dødsulykker
 - 750.000 arbeidsulykker
- Ønsket å tydeliggjøre ansvar for alle parter
 - Byggherre
 - Prosjekterende
 - Utførende
- Mange ulykker som kunne vært unngått ved bedre prosjektering
- Byggherrene tok ikke sitt ansvar alvorlig
 - Lite tydelig i den gamle BHforskriften

Gjennomgang av byggherreforskriften (lightversjonen)

Hvem gjelder BHF for?

- For all bygge- eller anleggsvirksomhet:
 - Oppføring av bygninger
 - Innrednings-, utsmykning-, og installasjonsarbeid
 - Montering og demontering av prefabrikerte elementer
 - Riving, demontering, ombygging og istandsetting
 - Sanering og vedlikehold
 - **Alminnelig anleggsvirksomhet**, f.eks tuneller og bruer
 - Graving, sprengning og annet grunnarbeid
 - Annet arbeid som utføres i tilknytning til bygge- og anleggsarbeider

Hvem er byggherre?

- Enhver fysisk eller juridisk person som får utført et bygge- eller anleggsarbeid.

BHF §5 generelle plikter

- Byggherren skal sørge for at hensynet til SHA på prosjekt blir ivaretatt.
- Under planlegging og prosjektering skal BH særlig ivareta SHA ved:
 - Arkitektoniske valg
 - Tekniske valg
 - Organisatoriske valg
- Beskrive og ta hensyn til de risikoforholdene som har betydning for arbeidene som utføres
- At det avsettes tilstrekkelig tid til prosjektering og utførelse.

BHF §5 generelle plikter fortsetter

- Under utførelsen skal byggherren ivareta hensynet til SHA ved koordineringen av virksomhetenes arbeid på plassen
- Byggherren skal sikre at pliktene som er pålagt koordinatoren, prosjekterende, entreprenøren og enkeltpersonsforetakene i byggherreforskriften blir gjennomført

BHF §6 Risikoforhold

- Innarbeide risikoforhold som avdekkes under planlegging/prosjektering i tilbudsgrunnlaget

BHF §7 SHApplanen

- Før oppstart av arbeidet på bygge- eller anleggsplassen skal det utarbeides en SHApplan (BH påseplikt).
 - SHApplan skal være lett tilgjengelig og gjøres kjent på arbeidsplassen. Planen skal oppbevares i 6 mnd.
- Kort innføring/synliggjøring av farer og viktig info

BHF §8 krav til SHApplanen

- SHApplanen skal bygge på risikovurderinger og skal tilpasses det aktuelle prosjektet.
 - byggherren skal sørge for å oppdatere planen fortløpende dersom det oppstår endringer som har betydning for SHA
- En SHApplan skal inneholde
 1. Organisasjonskart
 - Entrepriseform
 - Rollefordeling
 2. Fremdriftsplan
 3. Spesifikke tiltak til det aktuelle prosjektets risikoer
 4. Rutiner for avviksbehandling (fra SHApplan)

BHF §9 Forebyggende tiltak

- Byggherren skal i forbindelse med arbeidet på prosjektet særlig stille krav om:
 - At det treffes nødvendige tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får tilgang
 - At det tas hensyn til andre virksomheter på eller i nærheten av prosjektet
 - God orden og fullt forsvarlig hygieniske forhold
 - Sikker adkomst og ferdselsveier
 - Avmerking og tilrettelegging av områder for lagring og oppbevaring av forskjellige materialer, særlig når det dreier seg om farlige materialer og stoffer
 - Kreve vedlikehold og kontroll av anlegg, maskiner og utstyr
 - Lagring, håndtering og fjerning av avfall og farlige materialer
 - Forsvarlige arbeidstidsordninger
 - Tilfredsstillende personalrom
 - Forsvarlig innkvartering

BHF §10 Forhåndsmelding

- Byggherren skal sørge for at forhåndsmelding blir sendt inn (via altinn)
- Henges opp synlig på bygge- eller anleggsplassen og oppdateres
- Angivelse av de entreprenører som allerede er valgt

BHF § 11 Internkontroll

- Byggherren skal stille krav om at virksomhetene driver et systematisk SHAArbeid (jfr internkontrollforskriften)
- Viktig punkt i kontrakter

BHF § 12 Dokumentasjon for fremtidige arbeider

- Byggherren skal sørge for at det utarbeides dokumentasjon for bygningen eller anlegget om SHAforhold ved fremtidige arbeider.
- Dokumentasjonen skal beskrive bygget eller anleggets konstruksjon og utforming, samt de byggeprodukter som er benyttet.
- Beskrivelsen skal kunne benyttes ved:
 - Drift
 - Vedlikehold
 - Endring
 - Riving

BHF § 13, utpeking og oppfølging av koordinator

- Arbeidet med SHA skal koordineres dersom det er flere virksomheter på bygge- og anleggsplassen samtidig eller etter hverandre.
 - Byggherren utpeker en koordinator enten for hele fasen eller KP/KU
 - Byggherren kan selv være koordinator eller leie inn en uavhengig part
 - **Utpeking av koordinator vil ikke fritta BH selv for sitt ansvar på området**
 - Byggherren skal før utpekingen av koordinator vurdere om KP/KU har andre plikter som kan komme i konflikt med rollen som koordinator
 - Koordinatoren skal ha den nødvendige kunnskap om SHA, inkludert arbeidsmiljølovgivningen. Koordinatoren skal i tillegg ha praktisk erfaring fra bygge- eller anleggsarbeid.

BHF §14 Koordinering i prosjekteringsfasen

- Koordinere prosjekteringen slik at SHA blir ivaretatt
- Sørge for utarbeidelsen av SHA-planen

BHF §14 Koordinering i utførelsesfasen

- Følge opp risikopunktene i SHAplanen
- Følge opp at det utarbeides tidsplaner som sikrer at det avsettes tilstrekkelig tid til å utføre arbeidet
- Følge opp at entreprenørene følger SHAplanen
- Koordinere entreprenørenes arbeid som kan påvirke hverandre mtp SHA, inkl samarbeidet mellom arbeidsgivere og enmannsforetak
- Se til at entreprenørene følger opp forebyggende tiltak (§9)
- Sørge for at det føres oversiktslister (§15)

BHF §15 Oversiktslister

- Det skal føres en liste over alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen
- Oversiktslisten skal føres elektronisk og kontrolleres daglig
 - Navn og adresse bygge- og anleggsplassen
 - Navn på byggherren
 - Navn på entreprenører, enkeltpersonsforetak eller innleiefirma
 - Organisasjonsnummer
 - Navn, fødselsdato og HMSkortnummer på alle som utfører arbeid på bygge eller anleggsplassen
- Listene skal være tilgjengelige og skal på oppfordring vises til arbeidsgiveren, verneombudet og arbeidstilsynet
- Listene skal oppbevares i seks måneder
- Gjerne kontraktskrav

BHF §18 Arbeidsgiverens (entreprenøren) og enmannsbedriftens plikter

- Arbeidsgiveren (entreprenøren) og enmannsbedriften skal følge SHAplan og følge byggherrens eller koordinators anvisninger.
- Entreprenøren skal planlegge arbeidets utførelse og gjøre nødvendige risikovurderinger, inkludert de risikoene nevnt i SHAplan.
- Entreprenøren skal informere byggherren om risikoforhold som ikke er beskrevet i SHAplanen.
- Entreprenøren skal sørge for at forebyggende tiltak i §9 gjennomføres
- Entreprenøren skal innarbeide relevante deler av SHAplanen i virksomhetens system for internkontroll (jfr internkontrollforskriften) Planens bestemmelser skal kunne identifiseres.
- Entreprenøren skal informere byggherren om avvik(endringer) i SHAplan

BHF §19 Informasjonsplikt

- Entreprenøren skal informere verneombudet om SHAplanen før oppstart av bygge- og anleggsarbeidet.
- Arbeidstakerne og verneombudet skal på en forståelig måte informeres om tiltak som skal treffes om SHA på bygge- og anleggsbransjen.
 - Språkbarrierer
<http://www.arbeidstilsynet.no/binfil/download2.php?tid=246085>

BHF §20 Straff

- Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller vedtak som gis i medhold av forskriften.
- Ifht arbeidstilsynets kommentar, så ilegges normalt byggherren, som innehaver av virksomhet, straffeansvaret. Men kan også gjøres gjeldende for BH representant, koordinator og den prosjekterende.